

EKONOMIKA V MURÁNSKEJ PLANINE

„Budúcnosť Muránskej planiny stojí na ľuďoch, ktorí v nej vidia príležitosť, nie prekážku.“

Ekonomika Muránskej planiny, podobne ako v mnohých horských oblastiach Slovenska, je úzko spätá s prírodnými podmienkami a tradíciami miestneho obyvateľstva. Región je známy svojou výnimočnou prírodou, no zároveň patrí medzi ekonomicky slabšie rozvinuté časti krajiny. Miestne obce sa dlhodobo spoliehajú na tradičné odvetvia, ktorými sú poľnohospodárstvo, lesníctvo a cestovný ruch. Tieto odvetvia sú zároveň kľúčovými piliermi hospodárskeho života tejto oblasti.

EKONOMICKÉ NEDOSTATKY

Podľa odborníka Jána Šmidta (SME, 2023) je najväčším problémom regiónu doprava a dostupnosť. Do centrálnej časti národného parku, obce Muráň, sa možno dostať prakticky iba osobnou dopravou.

Vlakové spojenie do Muránskej doliny bolo zrušené a autobusové linky sú sporadické, čo výrazne sťažuje mobilitu obyvateľov aj turistov. Podobná situácia je aj v okolí Šumiaca a Kráľovej hole, ktoré sú síce turisticky atraktívne, no dopravne izolované.

Ďalším dlhodobým problémom je chýbajúce návštevnícke centrum Národného parku Muránska planina, ktoré by mohlo slúžiť ako zázemie pre turistov, informačný bod a priestor na prezentáciu miestnych produktov. Ekonomický rozvoj brzdí aj nedostatok pracovných príležitostí a investícií. Väčšina obyvateľov je zamestnaná v poľnohospodárstve, lesníctve alebo v štátnej správe, pričom mladí ľudia odchádzajú za prácou do väčších miest.

To vedie k postupnému starnutiu populácie a úbytku obyvateľstva, čo má negatívny dopad na miestne hospodárstvo aj komunitný život. Nedostatok finančných prostriedkov často bráni modernizácii ciest, kanalizácie či rozvoju ekologickej turistiky.

TRADIČNÉ A PERSPEKTÍVNE ODVETVIA

Poľnohospodárstvo patrí k najstarším hospodárskym činnostiam v regióne. Miestni obyvatelia sa venujú pestovaniu obilnín, zemiakov a tráv, ale predovšetkým chovu hovädzieho dobytku, oviec a koní. Unikátom je chov norika muránskeho typu, silného horského koňa, ktorý sa chová v polodivokej forme a stal sa symbolom Muránskej planiny. Zaujímavým rozvojovým smerom je ekologické poľnohospodárstvo a produkcia regionálnych potravín (syrov, mliečnych výrobkov, medu a bylenných produktov), ktoré môžu byť prepojené s agroturistikou.

Lesníctvo tvorí ďalší významný pilier ekonomiky. Lesy pokrývajú až 87 % územia a sú využívané na ťažbu dreva, obnovu porastov a ochranu prírody.

Popri veľkých hospodárskych subjektoch majú svoje miesto aj malé drevárske dielne a tradičné remeslá, ako napríklad výroba drevených výrobkov, šindľov, suvenírov či umelecká rezba. Tieto činnosti nielen zachovávajú kultúrnu tradíciu, ale predstavujú aj formu drobného podnikania, ktoré pomáha udržať obyvateľstvo v regióne.

Turizmus má v Muránskej planine rastúci potenciál. Každoročne sem prichádzajú tisíce návštevníkov, ktorých láka čistá príroda, rozmanité turistické trasy, jazdecké chodníky a folklórne tradície. Z hľadiska ekonomiky ide o najperspektívnejšie odvetvie, no jeho rozvoj brzdi slabá infraštruktúra a chýbajúce služby.

Rozšírenie ubytovacích kapacít, gastronomických zariadení a sprievodných atrakcií, ako aj vybudovanie návštevníckeho centra NP Muránska planina, by výrazne zvýšilo príjmy miestnych samospráv. Veľký potenciál má aj ekoturizmus, cykloturistika, bežkárске trate a Huculská magistrála, ktorá spája regióny Horehronie a Gemer a patrí k najunikátnejším jazdeckým trasám v Európe.

Budúci rozvoj ekonomiky Muránskej planiny závisí od schopnosti regiónu spojiť tradičné hodnoty s modernými formami podnikania. Kľúčové kroky pre zlepšenie situácie zahŕňajú:

- Modernizáciu dopravnej a digitálnej infraštruktúry,
- Podporu malého a rodinného podnikania,
- Investície do cestovného ruchu a environmentálneho vzdelávania,
- Rozvoj miestnych produktov a značky „Vyrobené na Muránskej planine“,
- Podporu spolupráce medzi samosprávami a Národným parkom.

NAJVÄČŠÍ ZAMESTNÁVATELIA V REGIÓNE

Napriek tomu, že Muránska planina je prevažne vidiecky a riedko osídlený región, v oblasti pôsobí niekoľko kľúčových zamestnávateľov, ktorí zohrávajú významnú úlohu pri udržiavaní ekonomickej stability.

1. Lesy Slovenskej republiky a štátne lesnícke organizácie

Najväčšiu časť pracovných pozícií tvoria profesie v lesníctve – správa lesov, ochrana prírody, ťažba dreva či obnova lesných porastov.

Prevádzky: Odštepne závody v Revúcej, Čiernom Balogu či Tisovci.

2. Drevársky a spracovateľský priemysel

V oblasti pôsobia viaceré menšie drevárske prevádzky, ktoré nadväzujú na bohatú tradíciu spracovania dreva:

– Drevokombinát Polomka (historicky významný priemyselný podnik),
– miestne píly, stolárske dielne a výrobcovia šindľov či drevených produktov.

3. Poľnohospodárske družstvá a farmy

V obciach Muránska Lehota, Muráň, Heľpa, Vaľkovňa a Závadka nad Hronom pôsobia poľnohospodárske družstvá zamerané na:

- chov dobytku a oviec,
- výrobu mlieka, syrov a mäsa,
- pestovanie tráv, obilnín a krmovín.

4. Školy, samosprávy a verejný sektor

Materské, základné školy, obecné úrady a kultúrne inštitúcie tvoria významnú časť lokálnych pracovných miest, najmä v obciach Tisovec, Muráň, Polomka či Heľpa.

6. Hotely, penzióny a turistické služby

Turizmus síce ešte nevyužíva svoj plný potenciál, no prevádzky ako:

- Penzión Burda,
- Salaš Zbojská,
- penzióny v Muráni, Červenej Skale či Závadke, sú dôležitými zamestnávateľmi v službách.

BUDÚCNOSŤ EKONOMIKY REGIÓNU

Ekonomika Muránskej planiny je dlhodobo postavená na tradičných odvetviach – poľnohospodárstve, lesníctve a cestovnom ruchu. Tieto sektory formovali región celé generácie a dodnes predstavujú hlavné piliere miestneho hospodárstva. Zároveň však čelia viacerým výzvam, medzi ktoré patrí slabšia dopravná dostupnosť, nedostatok investícií, odchod mladých ľudí a obmedzená infraštruktúra.

Budúci rozvoj regiónu závisí od schopnosti prepojiť tradíciu s modernými formami podnikania. Podpora malého a rodinného podnikania, rozvoj regionálnych produktov, posilnenie značky „Vyrobené na Muránskej planine“ a investície do udržateľného cestovného ruchu môžu vytvoriť nové pracovné príležitosti a stabilizovať miestne komunity.

Dôležitú úlohu zohráva aj modernizácia dopravnej a digitálnej infraštruktúry, ktorá môže zlepšiť dostupnosť regiónu a zatriktívniť ho pre podnikateľov aj návštevníkov. Spolupráca medzi samosprávami, podnikateľmi a Národným parkom Muránska planina je kľúčom k vyváženému rozvoju, ktorý rešpektuje prírodné hodnoty územia.

Ekonomika regiónu nie je len súborom čísel a odvetví. Je výsledkom práce ľudí, ktorí v tomto prostredí žijú a rozhodli sa v ňom zostať. Budúcnosť Muránskej planiny preto stojí na schopnosti vytvárať príležitosti priamo v regióne.

Ak sa podarí spojiť hospodársky rast s ochranou prírody a podporou miestnych komunit, Muránska planina môže byť príkladom regiónu, ktorý si zachoval svoju identitu a zároveň našiel cestu k udržateľnej ekonomickej stabilite.

Tento projekt je financovaný Európskou úniou z prostriedkov Plánu obnovy a odolnosti SR.